

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiececane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori
30 fl. rëndul cu litere garmond

Nr. 12001 Școl.

Notificare oficială.

Se aduce la cunoștința celor ce li-se cuvine a ști, că esamenle de calificare în învățătorești, fie din toate studiile, fie de emendare din anumite studii, se vor face numai în terminul din Iunie 1904.

Sibiu, din ședința senatului școlar al consistoriului arhidiececan, ținută la 20 Novembre, 1903.

Consistoriul arhidiececan.

Amvonul.

I.

Prin cerculariul Escelenței Sale Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan din 4 Martie a. c. nr. 2142 B., adresat preoștii noastre din arhidieceasă, s'au indicat în tесе generale cestiunile pe cari au a se ocupa conferențele preoștești inactivate în întregă arhidieceasă sub conducerea părinților protopresbiteri.

Intră aceste cestiuni cea mai însemnată ni-se pare nouă, că a fost dispozițiunea luată sub pt. 6, ca „înainte de începerea conferenței să se officieze serviciu divin, și dacă momentul este potrivit, unul din preoși să țină o predică corăspunzătoare”.

Din rapoartele cari ni-au sosit de la diferitele conferențe constatăm cu plăcere, că s'a și satisfăcut acestei dispozițiuni, și rezervându-ne a vorbi despre însemnătatea celebrării cultului dumnezeesc cu altă ocaziune, ținem să dăm azi expresiune importanței celei mari ce o are predică în biserică.

Predica biserică și-a luat începutul deodată cu biserică. Cea dintâiu funcțiune pastorală, cea dintâiu funcțiune biserică a fost predică rostită de apostolul Petru în Ierusalim după pogorirea duhului sfânt, în urma căreia s'au încreștinat 3 mii de oameni și s'a întemeiat prima comunitate creștină.

Apostolii urmând exemplul Domnului, ale cărui cuvântări sunt de o sublimitate neîntrecută, la auzul cărora, după cum ne relatează evangeliștii, „popoșele se mirau de învățătura lui” și esclamau, că „nici odată n'a vorbit om ca acesta”, au predicat neîntrerupt doctrina d-zească și acestei continue predicări are a se mulțami lățirea cea repede a religiunii creștine. Pline de vervă și putere oratorică sunt cu deosebire vorbirile apostolului Pavel roștite înaintea procuratorului din Cesarea și înaintea areopagului din Atena. Exemplul apostolilor l'au urmat învățării lor, cum și sfinții părinți ai vécurilor următoare; ear' desvoltarea cea mai mare a ajuns'o predică în perióda de aur a biserică creștine. Dintre bărbații cari s'au distins prin predicile lor de model pentru toate timpurile, amintim pe Atanasiu părintele ortodoxiei, Efreim, Augustin, Ciril al Alexandriei și Ierusalimului, și cu deosebire cei trei dascăli mari ai biserică: Vasile, Grigore și Ioan, prin ale cărui stăluite și neîntrecute predică amvonul biserică din Antiochia și Constantinopl a căpătat vieță, ear' biserică l'a înzestrat cu atributul de *Gură de aur*.

Ivindu-se în biserică certele doctrinare, schisma de la 1054, ocuparea Constantinopolului prin Turci și alte multe necazuri și miserii interne și externe, predică biserică stagnează, și amvonul nu mai reprezintă puterea aceea mare pe care a avut'o în vécurile de aur ale predică biserică.

Timpurile grele prin cari a trecut biserică noastră nu au fost prielnice desvoltării predică.

Cu toate acestea, întră cele mai vechi cărți ale literaturii noastre, găsim și câte o cazanie sau carte de predică. Din această cazanie se ceteau în Dumineci și sêrbători poporului învățături folositoare, și înaintea lui acela dintre preoși sau și dintră cărturarii mireni trecea de cel mai învățat, care cetea mai bine și mai la înțeles.

Cu timpul însă poporul a devenit mai pretensiv atât față de preoși, cât

și față de învățători, și preoștea noastră ținând cont de exigențele timpului a schimbat cazania cu predică.

Pe acest teren însă până acuma nu s'au putut obține rezultatele dorite și din când în când se aude accentuându-se, că amvonul biserică noastre nu este la înălțimea chiamării sale și nu reprezintă acea putere mare, care este menit a o reprezenta ca școlă a religiosității și moralității poporului.

De aceea datorită avem, că ceea ce nu s'a putut face în trecut, se ne nisum a face de aci înainte, se nisum, ca inspirați de sublimitatea vecinicilor învățături ale Mântuitorului nostru, de vecinicia biserică Lui și a sfințelor taine, înarmați cu pavăza credinței și încălțați de focul dragostei, însuflețiți de frumosa misiune apostolică luată asupra noastră, „cu timp și fără timp” se propovăduim credințioșilor nostri cuvântul lui Dzeu, luând exemplul de la bărbații mari ai biserică, ca astfel să redăm amvonului puterea ce i-se cuvine.

Asupra modului, cum vom fi în stare să satisfăcem acestei trebuințe, ne vom pronunța în n-rul viitoriu.

Din dietă. Discuția generală asupra proiectului despre contingentul de recruți nu s'a terminat nici Sâmbătă, grație celor câțiva obstructioniști reînduplecați, cari cu perorări fără nici un rost au întins discuția încă trei zile. Prognosticul situației e însă, că în săptămâna aceasta, cel mult Vineri ori Sâmbătă se va termina discuția generală și se va pute face votarea generală, urmând apoi discuția specială (pe paragrafi). La această discuție — cum susțin a ști unele ziare din capitală — nu vor mai obstrua nici intransigenții partidului popular.

Intră oratorile și celelalte apucături ale obstructioniștilor de a măcina timpul fără nici o ispravă, ședința de Sâmbătă a avut și un episod pîcant. Barabás Béla, vicepresidentul partidului kossuthist, fără autorizare din partea partidului a luat cuvânt — chipu se motiveza sistarea obstrucției din partea partidului, și făcând imputări că ministrul-president nu a împlinit toate condițiile pactului, din

care causă partidul ar pute să se considere dispensat de sub obligămintul celui pact (sistarea obstrucției) — spre suprinderea chiar a partidului seu a prezentat dietei un proiect de rezoluțiune de următorul cuprins: „Dieta să dea expresiune principiului, că în Ungaria isvorul tuturor drepturilor, deci și al celor privitoare la limba de comandă și conducere în armată, e voința națiunii, reprezentată în legislativă”.

Deore-ce acest proiect de rezoluțiune avea să fie prezentat de presidentul partidului, de Kossuth, cu ocaziunea discuției generale asupra proiectului de recruți pe anul 1904 — conform înțelesului avut cu Tisza, — și astfel prin prezentarea lui înainte de timp și prin suprindere Barabás a prevaricat în drepturile partidului, în pauza ședinței a fost luat la răspundere din partea lui Kossuth și a fruntașilor partidului și a fost silit să și-l retracteze după redeschiderea ședinței.

Alt moment din ședința de Sâmbătă e, că ministrul de honvezi a prezentat proiectul despre contingentul de recruți pe anii 1904 și raportul despre sinuciderile în armată în anii 1902—3. (La regimentele ungare ale armatei cumune 136 sinucideri și 48 încercări de sinucidere; în același timp la honvezime 41 sinucideri și 21 încercări de sinucidere).

Gata de parare. Conform înțelesului de mai înainte, dieta ungară avea să iie Sâmbătă vacanțe până Vineri în săptămâna acesta. În răstimp a venit însă la cunoștința ministrului-president, că în ședința de Sâmbătă ministrul-president Körber va fi interplat în casa seniorilor (senat) în cauza reformelor militare și că în răspunsul la aceea interpelație Körber va desavua de nou pe colegul seu ungar.

Ca să potă imediat respinge eventuala desavuare, ministrul-president Tisza, în conșelegere cu dieta a schimbat programul luării vacanțelor, hotărînd, ca dieta să țină ședință și azi (Luni), anume, pe motiv, că până Vineri ar fi prea mult să aștepte Tisza cu răspunsul la cele zise de colegul seu austriac.

Cele prevăzute s'au și întemplat. Răspunzând la interpelația făcută de prințul Windischgrätz, Dr. Körber a declarat că armata rămâne cum a fost și că programul militar al lui Tisza nu are încă valoare definitivă.

FOIȘORĂ

Șovinismul confesional în istoriografia românească-ardelénă

— Studiu critic. —

(Fine.)

Fiind-că teoriile în ziua de azi se scornesc așa de ușor, au scornit și uniții mai multe teorii. O astfel de apucătură e și aceea prin care se esplică „propagarea neunirii”. După această teorie-apucătură: la anul 1698, ori dacă nu atunci imediat, dar' la 1701 au trecut de sigur toți Români la unire, dar' toți și dintr'odată ca cum ai trece o turmă de oi dintr'un obor în altul. Credem, că nu pôte esista o scornitură mai ciudată de cât această. Dacă s'ar pute adeveri, ar fi o pată de rușine în caracterul unui popor, care a fost în stare să și părăsească legea străbună — imediat — la poruncă mai înaltă. Religiile popoșlor conștiente nu se pot schimba prin decreturi ori prin manifeste unionale nici chiar în cazul când aceste au fost iscălite de Atanasie și de cei 38 (a doua-oră 55) protopopi ai sei. Și mai ales la poporul nostru, care singura formă a vieții sufletești și-o trăia în și prin

biserică sa strămoșească, o astfel de schimbare nu s'a putut petrece în timp nu de 3 ani, dar' nici de 203, după cum vedem și azi. În credința sa strămoșească „acest popor atât de încăpătinat și de îndărătnic, când e vorba de religie” nu permitea nici cea mai mică schimbare, căci singura lui preocupăție era obiceiul strămoșesc, singura lui tărie: tradiția religioasă, pe care așa a pomenit-o din bătrâni și nu voia s'o știe nici s'o înțelgă în alt chip (cum scrie Bethlen la p. 216 a Memoriilor sale: „az oláh papságnak és községnek pertinacissime inhaeredit minden religioja csak: ase am pomenit!”).

Și e natural, că din momentul când acestui popor blăjin și așezat (plus pacis, quam belli cupidior?) îi venise la cunoștință, că pentru sufletul lui și pentru conștiința lui religioasă s'au întreprins *tîrguiești și tonneli*, a trebuit să se împotrivescă și să nu lase a li-se vinde și sufletul din ei, căci dor' atâta era totul, ce le mai rămăsese în vijeliosul curs al vremilor: sufletul cu credința lui strămoșească, pe care spre onorea nêmului întreg cei mai

1) Cuvinte caracteristice spuse de cancelarul aulic transilvan Gavriil Bethlen și citate și la dl Bunea.

2) Benkő: Transsylvania Liber IV., volum. I., p. 484.

mulți au și apărut-o cu destulă tărie și îndărătnicie. Așa, că era în drept Benkő să scrie, că ar fi mai ușor să i scoți lui Hercules buzduganul din mână, de cât pe Valachi să i abați iute și cu grabă de la învechitele lor obiceiuri.1)

* * *

Înainte de a încheia, voiu mai atinge pe scurt încă două cestiuni.

Una e, că unirea ar fi scăpat pe Români transilvăneni din ghiara magiarisării, căci în timpul de după reformațiune mulți s'au calvinit și s'au unгурit. Și da ă această ar fi continuat mai departe, s'ar fi unгурit cu toții. Acesta e numai o presumpție și ca atare e foarte discutabilă. Dl Bunea o susține însă cu totă tăria. D-Sa este firm convins despre asta și ca să ne convingă și pe noi, chiamă într'ajutor pe dl Jancsó1) în două rënduri (în

1) „Facilius foret clavam Herculi extorquere, quam cito unoque momento Valachos ab inveteratis abstrahere consuetudinibus”. Benkő, o. c., vol. II., p. 238.

2) De altfel tot de la acest meșter-strică a mai împrumutat dl Bunea și alte păreri, așa d. e. cea despre *Nándoralbensis*, pe care însă în *Vechile episcopii* o prezintă de a sa... pe când aceasta se putea ceti cu mult înainte la scriitorii unguri, cari totdeauna stăteau gata să dea taga, când era vorba de vechimea nêmului ori a biserică noastre. Așa, că noi pe

„Ve hile episcopii” și în „Autonomia bis.”) Dacă se provocă tocmai la Jancsó ca la o autoritate, să ne dea voie a presupune, că D-Sa n'ar fi tocmai în cea mai perfectă rînduială cu istoria patriei. Dar' asta transit! Noi această părere nu o am admite nici dacă paternitatea ei ar reveni dlui Bunea. Cu atât mai puțin vom crede pe Jancsó, care în istoriografia românească are tocmai același rol funest și odios, pe care îl au *jandarmii împențați* — în vieță noastră de toate zilele. Și dacă nu-l credem, avem motive istorice ponderose: 1. Calvinismul pe la sfârșitul secolului al XVII lea își perdue de-abinele puterea de expansiune și de propagandă. 2. Calvinismul era mai mult religia domnilor, a ne-meșilor magiari, și fiind-că acestia disprețuiau plebea (sc. pe Români), nici nu se siliau — deja în urma exclusivismului lor de clasă — să ne atragă. 3. S'au magiarisat numai nobilii români, un percent de tot disparent față de imensa majoritate a țeranilor români, cari nu s'au dosnaționalizat, ci din contră ei au desnaționalizat pe alții, Unguri și Sași de o potrivă, și 4. Dacă în decurs de 150 ani

dl Bunea în punctul acesta nu-l recunoștem nici de cât de original sau „novisator” (cum fusese poreclit), fiind-că nici nu e alt-ceva, de cât pur și simplu: *tulnicul vederilor „ungurești” șoviniste.* —

Un „manifest”. Partidul kossuthist, pentru a justifica înaintea alegătorilor sistarea obstrucției, a publicat ieri în „Egyetértés” și a distribuit prin cercurile electorale kossuthiste un „szózat” (manifest) către națiunea magiară. Un pasagiu al acestui manifest glăsuște astfel:

„E rușinos a spune, dar' e fapt, că majoritatea dietei ungare, partidul guvernamental, a enunțat că lui nu-i trebuie limba de comandă magiară. Asupra lui apasă deci răspunderea în fața lui Dumnezeu și a omenilor, că a lăsat să-i scape un moment istoric, în care atașându-se la noi, la grupa celor cari luptam, am fi putut să îndreptăm față cu presiunea venită din loc ori cât de înalt, arma aceea, că validitatea limbii magiare în armata magiară o pretinde cu trup și suflet întregă națiunea magiară.”

Spune apoi, că în situația dată n'a mai fost oportunitate, ca partidul să continue lupta obstrucționistă și astfel să iee asupra-și răspunderea pentru pagubele economice cauzate țării prin acea luptă, și nici răspunderea pentru-ca prin împedecarea și pe mai departe a legii de recrutare, în lipsa de recruți să fie smulși din sinul familiei lor și din cercul ocupațiilor lor multe mii și mii de rezervisti și înrolați în armată.

Manifestul e semnat de Kossuth și de Mezőssy Béla (ca referent) și se încheie cu apel la alegătorii independenți, ca la proximele alegeri să se grupeze toți sub stindardul partidului.

De la conferențele preoțești.

(Conferența din tractul Alba-Iulia).

— 9/22 Novembre 1903.

Joi în 6/19 l. e. a ținut preoțimea din tractul Alba-Iulia prima conferență preoțească și prima încă sub actualul iubit protopresbiter Ioan Teculescu. Interese bisericesti și cause mari ce taie în viața poporului nostru dreptcredincios-creștin ne-au îndemnat, ca la glasul chemător al zelosului conducător preoțimea întregă să ne adunăm la Alba-Iulia, parochia oraș, în conferență, pentru-ca într'un gând și suflet să ne sfătuim: „cum să ne potrivim, ca mai bine să eșim”. Însemnătatea și foloșele practice ale conferențelor noastre preoțești sunt binecuvântate asupra preoțimei, așa că ne serveac de cel mai bogat izvor, de unde putem să ne provedem cu limpede apă a luminii și a unei nobile însuflețiri și entuziasm pentru cauzele la cari suntem puși. Și earăși va trebui accentuat și aci, că: omagiu și fișcă supunere datorim Înaltului și Preasfințitului Cap al bisericii, Preaiubitului Stăpân și Părinte al nostru, din a cărui minte luminată și inimă caldă a putut să se nască această binefăcătoare instituție.

Lucrarea noastră am început-o cu slujbă dumnezească. A servit prima-dată de model pentru noi părintele protopresbiter, și tot dsa

a ținut și predica, mâncând de la cuvintele evangheliei de zi: „Feriți-vă de aluatul fariseilor”. A fost la înălțime, ni-a mișcat inimile, ne-a luminat și instruat.

După deschiderea conferenței, în școala de lângă biserică, și alegerea notariului (preotul C. Suci din Măgina) și bărbaților de încredere pentru autenticarea procesului verbal (preoții Florian Rusan, paroch în Alba-Iulia-maieri, și Nicolae Cado, paroch în Pâclișa), se constată că sunt prezenți 35 preoți, absenți 8, dintră cari cu scuse 2. Conferența decide, ca față de cei indiferenți să se iee cu totă serioșitatea măsurile cari ne stau la dispoziție.

Se prezentă spre cetire ordinul consistorial cu privire la ținerea conferențelor.

Se pune la ordinea zilei tema: „Cari sunt scăderile cele mai înrădăcinate în popor, și prin ce mijloce s'ar puté lucra mai cu efect la delăturarea lor?”, a cărei elaborare fusese concretizată preoților C. Suci și G. Albu. Scuzându-și absența cel din urmă, și cetește elaboratul C. Suci, lucrat cu conștientiositate.

Scăderi principale sunt înșirate în acest operat: un minim de adevărat simț religios, aversiune de școlă și învățatură, împreună cu indiferentism de legea străbună, beția, sudălmile și injurăturile de cele sfinte, fumatul, jurămintele false, jocul de cărți, aversiune față de meseri, dispreț față de comerț și industrie, viața destrămată a tinerimei; dintră cari la multe suntem și noi cauza, ear' la altele și duhul vremii ce planază asupra omenimei, cum și stările politice-sociale vitrege.

În contra acestor păcate însă nu putem lupta de cât cu o falangă de preoțime luminată și însuflețită pentru adevărurile și învățăturile divine.

Catedra și amvonul vor fi și pe viitoriu cele două locuri potrivite, de unde vom puté îndrepta atacurile în contra acestor rane de pe trupul poporului nostru.

Conferența constată succesul temei, decizând a o aceluși la protocol, pe lângă exprimare de mulțămite autorului.

În legătură cu această temă se stabilește pentru conferența proxima ca temă specială lucrata „beția și luxul, și mijlocele lor de combatere”.

Urméza tema: „Poziția preotului nostru în societate, și poziția ce trebuie să o observe față de preoții altor confesiuni”; lucrata cu mult succes de fratele nostru Fl. Rusan. Ni-se indică în acest operat povețe, îndrumări în purtare față de noi și față de alții, cari singure numai ne pot înălța la vază înaintea societății, înaintea poporului nostru.

Conferența exprimă autorului mulțămite pentru silință și zel la lucrarea operatului.

Urméza „Planul cronologic” pentru un oficiu parochial, compus și preluorat de parochul din Pâclișa N. Cado. Când constat că

colegul Cado e un afund cunoscător al organismului nostru administrativ, atunci am zis că „planul cronologic” e corect și bine lucrat. Conferența a decis tipărirea planului și distribuirea lui fie-cărui oficiu parochial.

Tema: „Concubinatul și mijlocele lui de combatere”, concretizată spre lucrare parochului V. Măxa.

Iată una dintră cele mai grele păcate ce bătue viața noastră, ce dă atacuri fâșișe asupra vieții cinstite familiare. Păcat greu, care reclamă și mijlocele grele de sanare. Tema a fost lucrata cu pricepere și multă silință, indicându-ne căi și mijloce în combaterea concubinatalului și lăsându-ne a le aplica conform împrejurărilor date. Lucrarea deplin succésă se aceluși la protocol.

Se pune la ordinea zilei „Referada” asupra înființării unei societăți de ajutorare în mijlocul preoțimei și învățătorimei noastre archidiecezane, ideia lansată în conferența învățătorilor nostri din cercul S.-Sebeș. În urma referadei susținută cu multă căldură și demnitate de parochul Ioan Frâncu, conferența se pronunță în principiu pentru înființarea societății.

În fine se dă cetire întrebării din cerculariul Înaltpreasfinției Sale, că într-un-cât au scăzut și degenerat frumoșele noastre cântări bisericesti și în părțile tractului nostru? Conferența răspunde că în părțile noastre nu se observă o degenerare în cântări rituale, ci — spre bucurie fie zis — un progres orecare.

Pertractată fiind programa, presidentul ridică conferența prin măestrul seu cuvânt la 2 ore p. m., când ne-am întrunit cu toți la mesă comună într'unul din localurile mai retrase ale orașului. Treizeci și cinci preoți, în frunte cu vrednicul lor șef tractual, toți unul ca altul în frumosul nostru costum preotesco, au luat parte și la puțină elevare a spiritului. S'au încins discuții cari ageresc sufletul, s'au rostit toaste, întră cari primul a fost rostit de iubitul șef pentru I. P. S. Sa metropolitul, căruia i-s'a trimis următoarea telegramă de iubire fișcă: „Preoțimea tractului Alba-Iulia întrunită în conferență, depune omagii dragostei și alipirii fiești Înaltului cap al bisericii noastre”.

„Delamag”.

Corespondențe.

(Adunarea despărțământului Sebeș al Asociațiunii. — Instalarea parochului din Laz).

Sebeșul-săsesc, în Novembre, 1903.

Comuna Laz (tractul Sebeș) cu circa 150 fumuri e situată la pôlele munților Sibului. Poziția ei e romantică, zace ca într'o căldare încunjurată de deluri mari. Locuitorii sunt exclusiv Români, voinici, robusti și frumoși. Se ocupă cu vieritul, plătirea lemnelor, cultura de vite, în măsur mic, și cu agricultura. Aprópe toți sunt și neguțatori pri-

cepuți. În scurt, sunt ómenii stăruitori și harnici.

În 8/21 Novembre întreg satul era în picior. Pe la orele 12 din zi, cu mic cu mare plecaseră spre capétul satului întră întâmpinarea șefului tractual și a comitetului cercual al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”.

Timpu era nefavorabil. Cu tóte acestea de pe fețele multămii nerăbdătoare se reoglinda veselia și bucuria, carea și-a dat expresie mai ales în momentul când trei salve de tréscuri vestiră sosirea celor mult așteptați.

Dl Ioan Florian, notariu comunal, ca president al comitetului parochial binevențéza pe șeful tractual și pe comitetul Asociațiunii. Protopresbiterul Sergiu Medean, totodată și director al despărțământului, mulțăméște prin o vorbire bine simțită pentru frumóșea primire.

De aici cenvoitul plécă spre biserică, locul designat pentru ținerea adunării generale. În câteva minute biserică e îndesuită de mulțime, care aștepta dornic desfășurarea stégului culturii române și în mijlocul ei. Mulți óspeți și de prin comunele vecinate.

Directorul Sergiu Median deschide ședința prin o vorbire acomodată, arătând scopurile pe cari le urmărește „Asociațiunea” pentru înaintarea și bunăstarea poporului român, și demonstrând prin exemple căile și mijlocele prin cari pot fi realizate acele scopuri. Ultimele cuvinte ale vorbitorului sunt acoperite de vii aclamațiuni.

Urméza raportul comitetului despre activitatea sa în anul 1902/3. Din acest raport e de remarcant: Comitetul a înființat în comunele Pianul-de-sus, Daia și Căluic agenturi și a pus basă la câte o bibliotecă populară pe spesele despărțământului. A decernat un premiu pentru acei învățători, cari se ocupă cu cultura grădinaritului și a pomăritului. Durere, nu s'a anunțat nimeni la acel premiu.

Rațiociniul anului 1902 se presintă: la întrate cu 486 cor. 84 fil., la eșite 302 cor. 40 fil.

În bugetul anului 1904 este o poziție de 25 cor., ca premiu acelora dintră preoți, învățători ori alți cărturari, cari în cursul anului 1903/4 vor ține poporului cel puțin trei prelegeri populare.

Raportul comitetului, cum și rațiociniul, censurat de N. Cărpinișan, V. Cărpinișan și A. Dura, se apróba.

Comisiunea: Ilie Moga, I. Florian și M. Breazu, raportéza, că au încasat de la membri ordinari 250 cor., ear' de la membri ajutători 70 cor., în total 320 cor. Membri noi ordinari s'au încris: Ilie Moga, Octavian Berghel și comuna-politică Laz.

După acestea George Tatar cetește o disertatie instructivă despre „Educațiune”.

În întroducere arată, cum trebuie să procedă părinții la creșterea copiilor, acasă în familie; cum trebuie să procedă învățăto-

activitatea vastă de istoriograf a lui Barițiu, încolo... de la 1821 și până azi istorie românească la noi în Ardeal, am puté zice că nu s'a scris aprópe de loc. Ci s'au scris numai lucrări istorice unite și neunite, în cari apoi adevărul istoric a trebuit să pătímescă ciungărire și despoire. Ori a fost ignorat, ori a fost prezentat în lumină falsă, cu tendința de a linguși unora și de a defăima pe ceilalți. Și „quis nescit primam esse historiae legem, ne quid falsi dicere audeat?” (Cicero: De oratore 15).

Deci să se lase la o parte ori-ce prejudeții confesionale; să nu se mai încerce nimeni a întrefese necazurile și neajunsurile noastre zilnice în operele de știință. Ci toți aceia, cari se vor angaja ca muncitori onesti și sirguincioși la opera istoriografiei noastre din viitoriu, să fie conduși de un singur gând, de acela, care palpită în tóte inimile românești deopotrivă, și de o singură devisă, de cea exprimată la cronicarul Zilot Românul în cuvinte naive, dar' cu multă potrivélă și cu mare adevăr:

Istoric sunt, n'am frate,
N'am rudă, n'am vecin,
Stăpân 'mi-e adevărul,
Lui caut să mă 'nchin!

Veridicus.

reformații, adecă Calvinii nu și-au putut ajunge scopul, cu atât mai puțin și-l'ar fi putut ajunge de la 1700 încóce, când tóte puterile trebuiau să și-le îndrepte spre conservarea religiei proprii și spre apărarea poziției, pe care și-o eluptaseră sub principii calvini, dar' pe care pășirea agresivă a propagandei catolice o amenința acum cu sguduire din temelii. Deci n'au mai putut avé nici putere, nici timp, nici mijlocele trebuincioșe, ca să mai stăruie pentru desnaționalisarea Românilor.

Atât în punctul acesta.

Ceealaltă cestiune e, că tot șovinismul confesional face pe mulți să deprecieze tot ce au avut și produs Români ardeleni înaintea unirii. Par'că înainte de unire am fi fost o *tabula rasa* și tot avutul nostru de azi ar fi de a se mulțămii exclusiv binefacerilor unirii.

Nici chiar influința binefăcătoare a reformăției asupra literaturii și scrisului românesc — nu sunt aplicați a o recunóște și a o tracta după merit. Dl Bunea zice, că aceea n'a fost de cât o *silnicie calvinescă* sau în alt loc: un *păinjiniș magiaro-calvin*. Ori-ce a fost, e fapt că prin această s'au deschis ochii nației românești și numai în urma acesteia a început a a se audé — mai întâiu cu sfielă și cu temă, dar' apoi rind pe rind tot mai puternic — *graiul nostru românesc*. Așezăm față de părerea dlui Bunea o altă părere formulată astfel: „Articolii votați de sinóde și aprobați de

gvernul țării hotăriau, pe lângă unele rectificări de dogmă și înlăturări de „superstiții”, *introducerea în slujba bisericescă a limbii românești*. Cei ce se îngrijiau așa de mult de felul, cum țeranul român din Ardel se va închina lui Dumnezeu, ceréndu-i îndurarea și dreptatea, n'aveau de gând să întărescă în sufletul lui conștiința, că e de alt neam cu stăpânitorii lui. Dar' scopul ce se ajunsé fú acesta: *înghetarea unei culturi românești, crearea unui curent care merse să învie mult mai departe de cât hotarele Ardelului scrisul și cugetarea némului*.”¹⁾

Tot contra părerii dlui Bunea și în sprjinul adevărului formulat atât de hotărit în cartea dlui Iorga mai putem aduce încă și părerea dlui G. Bogdan-Duică: „Prea ne deprinsesem a vorbi réu despre protestanți, de calvini mai ales. Ei ni-au dat cărți românești, ni au dat oratori predicatori românești, ni au dat studenți români în străinătate, ori și mai esact, începuseră a ne da; și în sinóde, fie conduse și arbitrar, luptau și contra formelor interioare ale superstiției religioșe, nu numai contra credinței vechi; ear' dacă n'aprobăm această luptă, de aceea n'avem încotro, trebuie s'o aprobăm; de la ei ni-s'au infiltrat și în-tăiele începuturi de organizație stabilă bisericescă”²⁾

¹⁾ N. Iorga: Sate și preoți p. 19—20.

²⁾ G. Bogdan-Duică, în recensinnea asupra scrierii dlui prof. Andreiu Băresanu: *Școalele din Brașov*, (Libertatea An II, nr. 6.)

Abstrăgénd însă de la această considerabilă scădere a istoriografiei dlui Bunea, vom fi totdeauna gata a recunóște și aprecia după merit munca D-Sale într-un-cât este conștientiosă, îngrijită, și pusă în slujba némului întreg, ear' nu numai în serviciul unor interese fracționare, localnice. Ne permitem a nădėjdui, că în noua lucrare, ce pregătește acum despre *Grănițerii români*, va abandona direcția greșită, spre care l-a împins intrasingenta și șovinismul confesional în monografiile anterioare. Adevărat că această speranță înumbrită și de un fel de temere, că va persista pe calea apucată, deóre-ce — după cum se știe — și în istoria regimentelor românești va întâlni porniri în contra unirii, căci această instituție militară a fost contemplată dintru început tot ca un mijloc de propagandă catolică; era să fie și ea pusă în slujba proselitismului religios — un pas greșit, care a și provocat apoi mișcări refractare. Să nădėjduim însă că în zugrăvirea acelora dl Bunea se va silii a privi lucrurile din punctul de vedere lard românesc, ear' nu din acela îngust, blăjenesc — unit!

Ar fi de dorit, ca să vedem această apariție tristă: șovinismul confesional, cât mai curénd dispărénd cu totul de pe terenul istoriografiei noastre, care de aci înainte ar trebui să fie mai științifică și de mai mulți cu mai mare căldură îmbrățișată. De fapt, abstrăgénd

riul cât timp merg copiii la școală, și în ce relații trebuie să steie acela cu părinții copiilor, ce iniuriță are societatea asupra dezvoltării copiilor după-ce au terminat cu școala.

La tractare demonstră viu, că diferitele viții, cari sunt incubate la noi, sunt a se privi ca urmare a creșterii greșite, ce o dau părinții copiilor lor. Insistă asupra cultivării meseriilor și încheie apelând la o mai caldă îmbrățișare a școlii și mai multă atențiune creșterii adulților.

Disertația a plăcut mult și a făcut bună impresie.

Urmază constituirea agenturei, fiind aleși: preotul Ilie Moga, notariu și bibliotecariu Cleonic Breazu, ear' notariul comunal Ioan Florian, ca membru. Totodată se pune basă și unei biblioteci populare prin mai multe volume cumpărate de comitetul cercual pe sepele despărțământului, cu suma de 40 cor.

Premiul de 15 corone pentru costum femeiesc țesut și cusut de mâna proprie, s'a conferit de cătră juriul ales, junelor din comuna Laz: Saveta V. Țirlea, Ana P. Morariu și Saveta Z. Breazu, fie-căreia câte 5 cor. In fine se designază pentru ținerea adunării generale cercuale viitoare comuna *Pianul-de-jos*.

Cu acestea fiind esbauriat programul adunării generale, directorul Sergiu Medean mulțămind celor de față pentru viul interes declară ședința încheiată.

Pausă scurtă, în cursul căreia dl protopresbiter S. Medean și Ilie Moga, alesul preot în comuna Laz, îmbracă sfintele odăjdii. Ambii se posteză înaintea sf. altariu. Protopopul, ca mandatar al Esc. Sale I. P. S. Domn arhiepiscop și metropolit Ioan Metianu comunică decretul de întărire al alesului ca paroh al comunei Laz și ține o cuvântare ocazională înălțătoare.

Parochul Ilie Moga servește apoi vecernia, la sfârșitul căreia ține adânc emoționat o predică mișcătoare, carea a astors din ochii tuturor lacrimi de bucurie.

De o veselie nespūsă și de nedescris erau cuprinși locuitorii comunei Laz, de la mic până la mare, vădându-și dorința inimii lor împlinită.

A urmat apoi un mic banchet în casa strănului Eftimie Moraru, oferit de parochul instalat I. Moga, la care în bună dispoziție, într discursuri și toast am petrecut câteva ore, după care ne-am depărtat fie-care la ale noastre, mulțămiiți în suflet de cele săvârșite în această zi de frumoasă sărbătoare pentru lăzurenii.

Ducu.

NOUȚĂȚI

Pentru catedrală. La ofertele făcute în favorul zidirii catedralei noastre și publicate până acum, în cele următoare publicăm ofertele făcute de evlavioșii creștini din *Riușor* (tractul Făgăraș). A nume, au dat: Gerasim Grama, căpitan ces. și reg. în pensiune, 50 corone; Clement Grama, notariu cercual, 20 corone; Gerasim Comșulea 5 corone; Teodosie Grama 4 corone; Tóder Cocan, Ilie și Samoil Ghiórța, Ștefan Dimboiu, Ioan Simion Comșulea, Atanasie Comșulea, Ilie Ilie Pica, Constantin Comșulea, George Țerchea, Iosif Dimboiu și Ioan Tóder Pica câte 2 corone; Ioan Ioan Pica, Ioan George Pica, Nicolae Marcu, Tóder George Roșca, Georgie Mhan Pica, văduva Eva Ieroteiu Comșulea și Ilie Sandru Pica câte 1 coronă. De tot 106 corone, la cari adaugând suma de 120 corone oferită de parochul Vincentiu Grama și cea de 30 corone oferită de învățătorul Constantin Pica, comuna Riușor a contribuit cu 256 corone la zidirea catedralei.

Nou episcop sêrbesc. În ședința de Mercuri sinodul episcopesc de la Carlovit a ales episcop pentru diecesă sêrbescă a Timișorei pe archimandritul Dr. George Letici. Noul episcop are abia de 31 ani; a studiat teologia la Cernăuți, unde a luat și doctoratul. Este un tiner inteligent și simpatic.

Portul național și Museul național din Budapesta. Corespondentul nostru din Budapesta ne scrie următoarele: O comisiune constituită din dnii *Seemayer Willibald*, director la Museul național, secțiunea etnografică, deputatul *Dr. Lendl Adolf*, profesor universitar și *Dr. Iosif Siegescu*, profesor gimnazial, va face o călătorie de-a lungul țării noastre, ca să studieze portul național, țesături și cu un cuvânt toate lucrurile de mână ale țerancelor noastre, portul național din Banat, dintră Crișuri, de prin Maramureș și din Țara-Bârsei va fi obiectul de studiu al comisiunii suspomenite. Când aducem acesta la cunoștința cetitorilor nostri, le atragem atențiunea — mai ales a dnilor preoți și învățători — asupra faptului, că prin sprijinul moral dat comisiunii fac serviciu cauzei românești, că până în ziua de azi și țiganii erau mai bine înfățișați prin modul lor de a fi, de cât noi Românii. Comisiunea — după știrile primite — va face la sfârșitul călătoriei un raport museului, în care va recomanda spre cumpărare tot ce a aflat bun și de lipsă, ca să fim bine reprezentați și lumea curioasă de-a vedea, să ne cunoască și din aceste lucruri ca locuitori băștinași ai acestei țări.

Picturile lui Smigelschi — în Budapesta. În 5 Decembrie s'a deschis în Budapesta expoziția de pictură a profesorului Octavian Smigelschi, arangiată în „museul de artă industrială”. Malonyi Dezső, un bun cunoscător de artă, scrie în „Budapesti Hirlap” următoarele asupra dlui Smigelschi: „... În etaj așteptă pe cunoscătorii de artă o surprindere mare. Sunt cartonele impozante ale unui modest profesor de desen din provincie, ale lui Smigelschi Octav din Elisabetopol. Artistul peofesor le-a făcut în stil bizantin pe sêma decorațiilor bisericești din Blaj, și cine știe, pôte că nici nu s'ar vorbi despre ele, dacă nu le-ar fi descoperit profesorul Groó și nu le-ar fi adus aici, spre expoziție. Cunoștința temeinică și bogată, mult sentiment arhaic, încă și mai multă monumentalitate caracterisază opera acestă foarte mare. Am puté numera pe degete pe acei măiestri ai Lostri, cari pot să iee asupra-și o astfel și așa de mare problemă — și cari ar ș pute să esecutive problema luată asupra-și. Acestea sunt lucrări vrednice de a se interesa de ele întră țara.”

Apel. În extremitate românilor, aprópe de Tisa, se află comuna Nereu. Poporul român de aici își iubește limba și națiunea. Edificat'am o „Casă națională”, carea făla face un-cărei comunitate mare. Nisim și dorim, ca această „Casă națională” să fie locul de unde adevărata lumină să se reverse asupra comunei noastre. Corul vocal bisericesc, din modestele sale puteri inaugurează o mică bibliotecă populară în localitățile „Casei naționale”. Voința ne este mare și nisim spre bine. Intimpinăm lipse și ne lipsesc mijlocele de a inaugura biblioteca după a noastră dorință.

În interesul nêmului facem un modest apel la toți autorii și editori români, rugându-i să ne spriginescă năuvința noastră, prin donațiuni de cărți.

Marinimele donațiuni sunt a se adresa lui Silviu Mezin, dirigentul corului vocal bisericesc în Nyserő, Torontál, per N. Kikinda, Nereu, la 27 Novembre v. 1903. În numele corului vocal bisericesc. *Ioan Sêrbu, Nicolae Clipei, Simion Barbu, Damian Isac.*

Invențiune interesantă. Căpitanul de honveđ Rudolf Artner din Lugoj a inventat o măsurătoare de distanță, prin care poți afla precis la ce depărtare se află inimicul. Experimentările cu noua invenție au dat rezultate așa de bune, în cât inventatorul nu numai a prezentat invenția sa ministrului de războiu, ci a cerut și patentă asupra ei. În zilele trecute a și primit patenta cerută, care e valabilă pe teritoriul Austro Ungariei, Germaniei și Franței.

Ziariul „Schwarz-Gelb”. Cu începere de la 15 Ianuarie 1904 va apăre în Viena un ziaru cotidian sub titlul „Schwarz Gelb”, având ca program combaterea celor cari cobesc descompunerea monarhiei habsburgice și tind să mortifice în conștiința popórelor încrederea în viitorul ei. „Sub flamura negră-galbină s'a edificat prin marii monarhi ai acestei vrednice dinastii edificiu solid al monarhiei habsburgice și numai sub flamura negră-galbină pôte să devina earăși aceea ce a fost, pot tóte popórele să-și afle cea mai deplină egală îndreptățire națională, pôte să reintre în monarhie și stat pacea națională. Sub flamura negră-galbină este loc destul pentru dezvoltarea culturală și națională a tuturor popórelor, în cadrele ideii de stat austriac nu e lipsă de a fi scurtat în drepturile sale nici un stat, nici un popor — zice articolul-program al noului ziaru, care încheie cu următorul apel: „Tóte naționalitățile pot să se asocieze la noi în deplină încredere, căci flamura negră-galbină condamnă ori-ce

opresiune națională, ea însămnă scut celor slabi, eliberarea celor oprimați.”

Ziariul „Schwarz Gelb” va apăre zilnic și costă în abonament 24 corone pe an. Biroul redacției și administrației e în Viena (XVIII Lazaritengasse nr. 34, și XVIII G-ntz-gasse nr. 60).

Ședința publică

a societății de lectură „Andrei Șaguna”, ținută Sâmbătă seara în memoria arhiepiscopului și metropolit Andrei Șaguna, a fost cercetată de public foarte numeros, în frunte cu Esc. Sa Inaltpreasfințitul arhiepiscop și metropolit Ioan, cu Precuciovia Sa archimandritul-vicariu arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu și cu asesorii consistoriali. A durat de la ora 7 până la 9^{3/4}, timp prea lung, așa că publicul se obosise deja în cursul disertației „Știință și credință”.

Abstracție de la inconvenientul cu prea lungul program și al căldurii dogoritoare — care încă a contribuit la obosirea publicului — elevii s'au achitat de rolurile lor în mod laudabil. A plăcut deosebi solo de flaută (Victor Murășan, acompaniat la pian de prof. T. Popovici) și solo de violină (Octavian Murășan), cum și corurile și orchestra. Asemenea și „cuvântul ocazional”, cuvântul de deschidere și declamațiunile.

După eshaurirea programului Esc. Sa constatând succesul producțiunii îndemnă tineretul, ca și prin diligență și revnă de a-și perfecționa cât mai mult cunoștințele, ca astfel cu atât mai cu succes să pótă lucra pentru biserică și nêm când vor eși din viața practică, să venereze memoria marelui Andrei.

În cele următoare publicăm discursul prin care prof. Dr. P. Șpan, presidentul societății, a deschis ședința:

*Excelenția Vostră!
Preastimat Public!*

Treizeci de ani se strecurară în noianul veciniciei, de când carul mortuar, însoțit de simțăminte dureroase ale națiunii și bisericești, în o tainică liniște ducea la locul de vecinică odihnă rămășițele pământești ale celui mai mare bărbat, ce l'a avut în vécul trecut biserică și națiunea română din această patrie.

Mare a fost prin concepțiile înalte, la cari s'a avântat, prin sfera largă de activitate ce a delimitat urmașilor sei.

Mare prin privirile superioare culturale și științifice, prin o forță neîntrecută de productivitate pe tóte terenel viții culturale bisericești.

Mare prin entuziasmul seu pentru bunurile religioase-morale, ce i-au încălzit inima, prin prevederile ce i-au luminat mintea, petrecând timpurile până în cele mai depărtate zori ale viții viitoare.

Cu drept cuvânt zice istoricul și political Barițiu: „Șaguna a croit un plan atât de larg și măreț, în cât urmașii sei au să lucre cel puțin o sută de ani, pentru-ca să l realizeze întreg.”

Da! un véc și mai multe vom avé să ne întăim puterile, ca să traducem în ființă aceea ce încă mare parte plutește în lumea ideilor!!

În fața noastră se ridică mărețul locaș al Domnului, care va mărturisii generațiilor din vremile viitoare vitalitatea bisericești ortodoxe române din această patrie și va deveni un monument cultural, care preste țeri îndepărtate va duce numele nêmului românesc. Acest locaș Dzeesc în mîntea lui Șaguna a încolțit ca ideea, El i a pus temelii prin fundațiunea creată. Și nouă, fericitilor de astăzi, dat ni-a fost să vedem ridicându-se acest pompos locaș prin neobosita hărnicie și stăruințea sollicitudine a Inaltpreasfinției Sale Domnului Arhiepiscop și Metropolit actual.

Glorie și mărire Ție spirit al lui Șaguna, care trezești, împintenezi și îndemni mințile și inimile noastre spre lucrări bune și folositoare!!!

Și când ne gândim că un singur om, ori cât de dăruit de la Dzeu cu calități superioare totuși nu e capabil de a duce la îndeplinire, măcar și numai o parte din imensitatea gândirilor, ce copleșesc sufletul seu, trebuie să-l admirăm pe Șaguna și pentru felul, cum a știut să-și alegă ómenii, cu cari să lucreze.

Generația lui Șaguna va rămâne pururea un model de sirguintă, de pricepere și porniri nobile îndreptate spre înălțarea bisericiei și a nêmului.

Rînd pe rînd se stinge pleiada acelor bărbați, cari ori-unde s'a pus, au fost fala și mândria nêmului nostru. Nu de mult se deslipi de sinul bisericești un valoros bărbat al cărui nume străbătuse în cele mai largi sfere ale viții românești, și a cărui pomenire și la acest loc merită să fie ridicată, fiind unul din cei dintâi îngrijitori ai „societății de lectură „Andrei Șaguna” pe atunci când se afla încă în léganul viții sale.

Sărbătórea de astă-seară e mare din faptul că ne scóte din obicinuinta zilei și ne transpune suflătește și inimile spre gândiri mărețe, cari ne întineresc, ne înviorază, ne fortifică și ne dau convingerea nestrămutată a biruinții idealului întrupat de mîntea lui Șaguna, în așezămintele create de el. Atari repriviri suflătești sunt ca picurii de rouă, cari înveselesc natura stórsă de arșița zilei.

Stórze și uscate sunt și suflătele noastre de arșița vremii, dar' neclintită rămâne în noi credința, că va sosi roua dimineții, care le va adăpa și înviora.

Ear' pentru-ca mult dorita dimineță să sosiască cât mai îngrabă, datorință avem noi generația de astăzi și mai ales tineretul care se adapă de știință și cultură la sanctuarul științelor, numit „Seminariul Andreian”, să revină cu cugetele și simțirile cât mai des la inspiratorul nostru Andrei Bar. de Șaguna, de la care va primi însușire, putere și stăruință spre muncă dreptă, cinstită, desinteresată și onestă.

Și acum, când trimitem în sbor suflătele și inimile noastre spre plaiurile cerești în cari plutește spiritul lui Șaguna, venim și ne închinăm înaintea geniului acestui mare bărbat, rugându-l, să îndrepteze cereri ferbinți cătră tronurile Dzeesti spre a ne lua sub scutul și ocrotirea sa, spre a face să dispară din inimile noastre simburile reuțății și să sălăluiască în ele: sêmînța dreptății, sincerității, echității, obiectivității, considerării reciproce, ca să putem fudruma naia bisericești ortodoxe române din metropolia noastră pe marea liniștită și scutită de vifore a viții omenești. — Ție, spirit curat și neprihănit al marelui Șaguna, îți închinăm prinusul suflătelor noastre, și invocându-te cerem să nu ne dai uitării nici acolo în sferele înalte, unde petreci!

Animat de acestea dorințe și aspirațiuni, în calitate de president al societății „Andrei Șaguna” deschid șirul festivității de astăseară întru pomenirea numelui Lui!

Teatrul orășenesc.

Luni (14 Dec.): „Die Fee Caprice”, comedie în 3 acte, de Oscar Blumenthal. (Noutate.)

Marti (15 Dec.): „Los vom Manne”, comedie în 3 acte, de W. Jakoby și A. Lipp-schitz. (Noutate.)

Directia teatrului face totodată cunoscut, că cu ziua de azi (Luni) se începe a doua serie de abonament, pentru 12 reprezentațiuni.

Martia trecută s'a dat a doua-óră piesa: „Der Strom” (riul). O piesă sguduitoare, luată din viața de la țera. Subiectul e următorul: Móre bătrânul Doorn și lasă un testament, în care se îngrijise de toți fiii săi, trei la număr. Cel mai mare însă, cu ajutoriul bătrânei, falsifică testamentul, și tótă moșia îi rămâne lui. Prin o întâmplare frații află despre această după 9 ani. Il trag la răspundere, dar' nu voiesc să repareze crima. Cel mai mic, desperat și furios, fuge afară și sapă la gatul, care apăra casa de riu. Atunci cel mare merge după el și după o luptă scurtă, amândoi cade în riu.

Joi seara s'a dat o piesă humoristică care a stîrnit nesfârșite aplause și hohote. „Die Herren Söhne” în 3 acte. Dl Redl ca totdeauna, a jucat foarte bine; admirabil a jucat mai departe dl Olmar, reprezentând pe studentul care tot cade la esamene.

Sâmbătă seara s'a reprezentat opereta „Fatinița” de Francisc Suppe, fost dirigent de capelă la diferite teatre din Viena, repusat în 1895. Întră creațiunile lui musicale are mai multe curțete, uverturi, eperete etc. Cu tóte că în Sibiu se mai jucase, teatrul era ticșit de public. Damele Seidner și Bavierra și domni Redl, Kaufmann și Günther-Pistol, cari au avut rolele principale, au mulțămiiți pe deplin așteptările publicului, dovadă freneticele aplause, cu cari au fost răspiațiți din partea acestuia. Dar' și corul a fost la înălțimea chiamării.

Cassa de păstrare „reuniune“,
în Seliște.

Convocare.

P. T. membrii Cassei de păstrare „reuniune“ în Seliște se convocă la ședința

Adunării generale extraordinare

conform §. 15 din statutele reuniunii pe **Duminică în 14/27 Decembrie a. c.** la 2 ore d. a. în sala festivă a școlii române gr. or. din Seliște pe lângă următorul

Program:

1. Propunerea direcțiunii pentru cumpărarea caselor din piață de la comuna politică Seliște.

Din ședința direcțiunii Cassei de păstrare (reuniune) în Seliște, ținută în 10 Decembrie 1903.

[287] 1—1

Direcțiunea.

Nr. 1564 1903.

[285] 1—3

Concurs

Pe baza rezoluțiunii Preavenerabilului Consistoriu archidiececan dtdo 4 Novembre c. nr. 11517 Pres. pentru ocuparea postului de **paroch** în parochia **Chirpăr**, devenit vacant prin strămutarea parochului Ambrosiu Marcovicu în parochia Curciu, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în cōla B. pentru întregirea venitelor de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat și au a se prezenta înainte de alegere în biserica din loc, spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita în conțelegere cu comitetul parochial.

Bendorf, în 24 Novembre 1903.

Nicolae Gavrea
adm. prot.



Să plantăm umbrar de viță de vie pe lângă orice casă și în grădinile noastre de casă, în pământ și nēsip.

Pentru acest scop însă nu se potrivește orice soi de struguri, de-și toate soiurile sunt plante curpenitoare, fiind-că o parte mare din ele, chiar și dacă se desvōltă, nu dă rōde, din care cauză mulți nu au putut obține nici un rezultat. Dacă însă se plantază soiuri bune pentru formarea de verdēță, acestea prōvōd apoi casa pe întreg timpul cōcerii cu cele mai eminente soiuri de struguri tāmăioși și alte soiuri de struguri dulci. [270] 4—20

Strugurii cresc pretutindena în patria noastră și nu există casă, pe lângă ale cărei ziduri nu ar pute fi cultivați, cu neînsemnate spese; afară de aceea servesc de cea mai frumoasă podōbă și pentru alte clădiri, grădini, garduri ș. a. fără să detragă cât de puțin din locul merit pentru alte scopuri. Șapo strugurii sunt cele mai multămitore pōme, deōre-ce rodesc an de an.

Soiurile sunt descrise în un preț-curent ilustrat, care, indicându-se adresa prin cartă postală, se trimite fie-căruia, gratis și franco.

Erste Érmelléker Rebeschule, Nagy-Kágya,
p. u. Székelyhid.

„Porumbăceana“

cassă de economii societate pe acții în
Porumbacul-inferior.

Anunț.

La cassa de economii „*Porumbăceana*“, societate pe acții în Porumbacul-inferior, începēnd cu 1 Ianuarie st. nou 1904, **etalonul** depunerilor spre fructificare va fi următorul:

5 1/2% se solvesc după depunerile vechi inclusive 31 Decembrie 1903, cum și după depunerile corporațiunilor fără considerare la termenul de anunț.

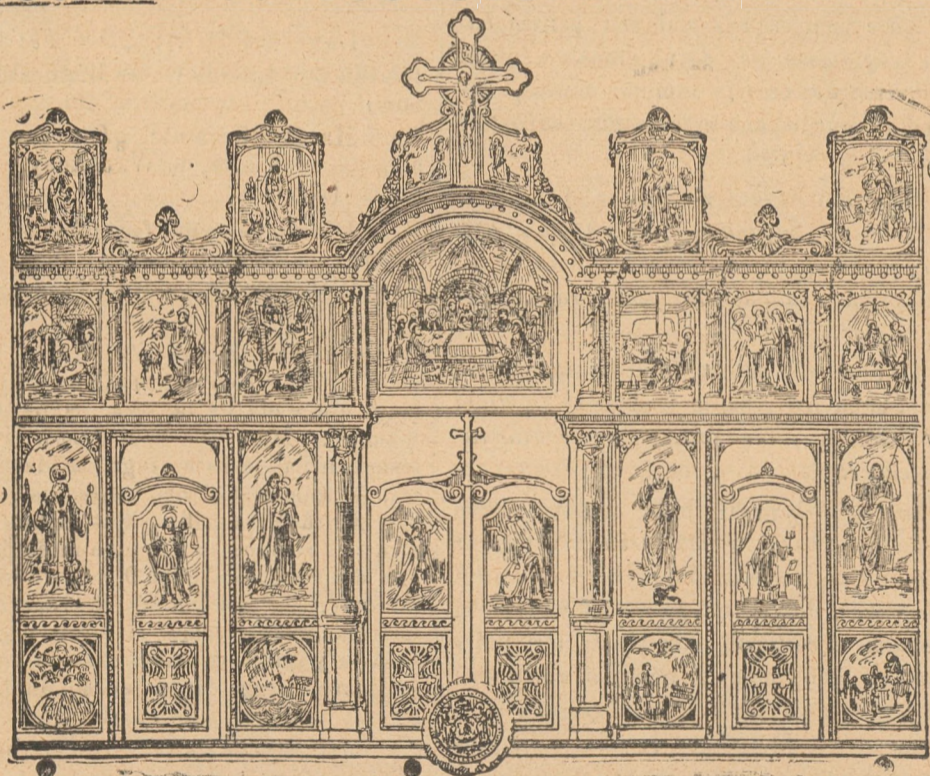
5% se solvesc după depunerile particularilor cari declară, că și vor lăsa banii depuși cel puțin un an.

4 1/2% se solvesc după depunerile particularilor fără declarație.

Contribuțiunea o solvește institutul. Din ședința Direcțiunii ținută în 6 Decembrie 1903. [283] 3—3

Porumbacul-inferior, în 7 Decembrie 1903.

Direcțiunea.



Școala de pictură religioasă-artistică

Jos. Hofrichter's Sohn

din Reichenau, bei Gablonz,

primește în întreprindere și eșecută **altare noue**, reparază **picturi vechi**, eșecută la comandă **icōne** și **tablouri** în uleu pe **pânză**, **tinichea** sau **table de aramă**, pe **lemn**, **aluminu**, etc., în dimensiunile recerute.

Icōne pentru prapori cum și **prapori întregi**.

Pictēză **portrete**, fidel după fotografii bine reușite.

Deposit mare de lustre, de **sticlă ciselată**, cum și de **alamă**.

Prețuri moderate și eșecutare promptă.

La cerere se trimit schițe și planuri. — Comandele se primesc și se pot face la **Librăria archidiececană în Sibiu**. [219] 13—20

A apărut:

Calendariul archidiececan pe anul visect 1904.

Prețul unui exemplariu **40 fil.**, cu șematism **80 fil.**, porto postal **10 fil.**

Librăria archidiececană, Sibiu.

Fabrica de mașini și motore ces. reg. priv. Brauner & Klasek's Nachfolger
ING. EMIL PLEWA, VIENA.

Representanță generală și deposit:

B. Dénes, Budapesta,
VI., Váci-körút 61.

MOTORE 2—20 HP de vapor,
gas, benzin, petrolin.

Locomobile de petrolin 2—25 HP.

Instalații pentru estragerea gasului 2—3

fil șpese de exploatare pentru fiecare HP și oră.

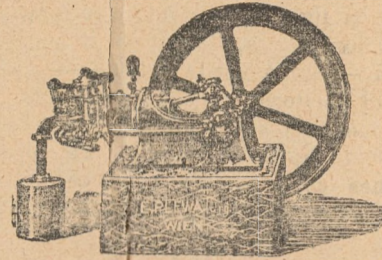
Stilul cel mai modern. — Cea mai bună și mai eștină

putere de exploatare. — Cel mai eștin isvor de cum-

părare. — Plătiri favorabile.

Preț-curent gratis și franco. — Representanți soliđi

din provincie se acceptēză. [203] 3—20



Farmacia „la ursul negru“

a lui Guido Fabritius

Sibiu, piața-mică nr. 27

și recomăndă bogatul seu **deposit de specialități medicale-farmacistice**, **bandage** chem. curate, **preparate dietetice** de întărit pentru morboși și reconvașcenți, **tot felul de obiecte de toaletă**, **instrumente chirurgice**, cum și **medicamente veterinare** etc. etc.

Eșpediție postală în fie-care zi.

Cruce sau stea dūplă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu mijloc secre-

vindecă și înviorēză

Deosebită atențiune e a se
aparatură vindecă bōle



pe lângă garanție.

da împrejurărei, că acest
vechi de 20 ani.

Aparatură acesta vindecă și folosește contra *durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche, bătaie de inimă, șgărciuri de inimă, asma, auzul greu, șgărciuri de stomac, lipsa poștei de mănecare, rēceală la mână și picidre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bōle* cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria med. se află atestate incurse din tōte părțile lumii cari prețuesc cu multămire invențiunea mea și ori cine pōte esamina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatură meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatură meu nu e permis să se confunde cu aparatură „Volta“ deōre-ce „Ciasul-Volta atāt în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatură meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja iefinătatea crucii mele electro-magnetice o recomăndă în deosebi

Prețul aparatură mare e cor. 6.—
folosibil la morbură cari nu sunt mai vechi
[2] 50 de 15 ani.

Prețul aparatură mic e cor. 4.—
folosibil la copii și femei de constituție fōrte
slabă.

Eșpediție din centru și locul de vânțare pentru țēră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
colțul strada Kálmán.

La subscrișia librărie se află de vânțare următoarele cărți de

Teodor V. Păcășian:

Cartea de aur, vol. II.	cor. 10—
Scopul în drept, traducere auto-	8—
risată după Dr. R. de Jhering	„
Lupta pentru drept, traducere	2—
după Dr. R. de Jhering	„
Principiile politiceii, după Dr.	4—
F. de Holzendorff	„
Istoria politiceii, după Sir Fre-	1—
derick Pollock	„
Libertatea, traducere după John	2—
Stuart Mill	„
Din legile ungare: Judecătōriile	—80
cu jurați	„
Buna chivernisēla, carte pentru	—40
toți, întocmită după ideile lui	„
Sam. Smiles	„
Sămbata morților, dramă din po-	—60
por în 5 acte, local. d. Raupach	„

Librăria tipografieii archidiececane, Sibiu.